

Protocol unitari d'actuació en casos de

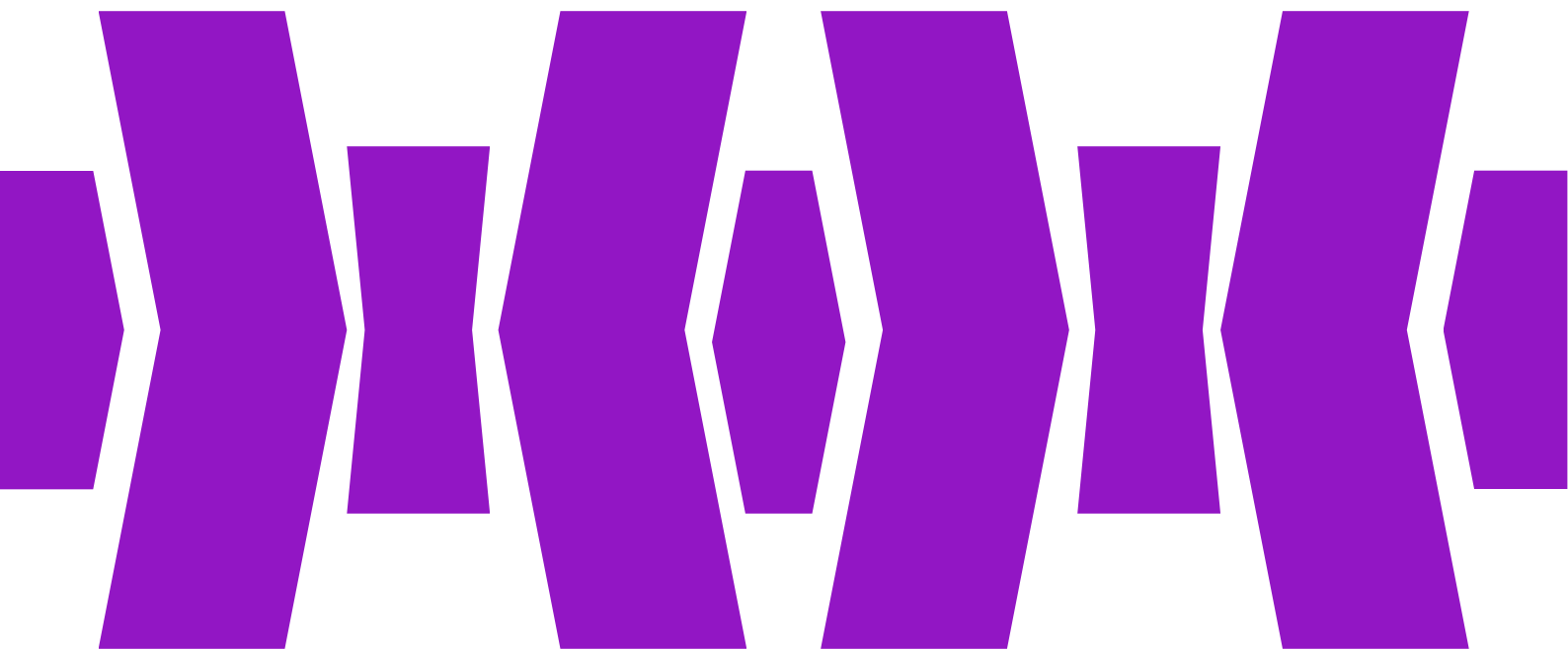
VIOLENCIES MASCLISTES I SEXUALS

PUNT LILA-ARC IRIS

Castellers de Tortosa - 2024

“Els Estatuts són les **regles fonamentals** del funcionament d'una **Associació**”

-Viquipèdia; l'enciclopèdia lliure - *“Acta fundacional / Estatuts*

CONTINGUT

Introducció al protocol	1
La violència i la violència masclista	3
Tipus de violències masclistes	5
Les violències en el context casteller i festiu	11
Marc normatiu	15
Actuacions de prevenció per una colla més inclusiva	16
Espais d'abordatge del Punt Lila-Arc Iris	17
Protocol d'actuació a seguir per membres de la colla	19
Protocol d'Actuació en el moment de l'agressió	22
Protocol d'Actuació en el moment posterior a l'agressió	25
Grau d'implicació de la persona que tracta el cas d'agressió	33
Serveis i telèfons d'assistència	35
Annex. Fitxa de recollida de dades	36
Revisió i Modificació del Protocol	38
Fonts d'Inspiració i Consulta	39

INTRODUCCIÓ AL PROTOCOL

La colla dels **Castellers de Tortosa, compromesa amb la igualtat de gènere i la lluita contra qualsevol forma de violència, presenta aquest **Protocol d'Actuació del Punt Lila-Arc Iris**.*

Aquest protocol neix de la necessitat de crear un entorn segur i respectuós per a totes les persones que formen part de la nostra colla, així com per als assistents als nostres esdeveniments. La nostra prioritat és el benestar i la seguretat de tots els membres i participants, i per això, és fonamental la implicació i la col·laboració de tothom per construir una comunitat castellera lliure de violències, on prevalgui el respecte i la igualtat.

El Punt Lila-Arc Iris és un espai de referència en les nostres actuacions i assajos, destinat a oferir suport, informació i acompanyament a qualsevol persona que pugui sentir-se assetjada, agredida o discriminada per raó de gènere. Amb la implementació volem garantir tenir un espai de confiança on poder rebre el suport necessari. El protocol estableix les pautes d'actuació i els mecanismes de resposta davant situacions de violència o discriminació.

Aquest document pretén establir el paper del Punt Lila-Arc Iris, establir i classificar els diferents tipus de casos de violència masclista que es poden donar, qui hi ha de donar resposta en cada moment, marca una línia d'actuació i dota d'eines a membres de la colla en aquells casos de violències que es donin al seu entorn, siguin de caràcter puntual o reiterat.

INTRODUCCIÓ AL PROTOCOL

Amb aquest protocol, els Castellers de Tortosa fem un pas més cap a la construcció d'una societat més justa i igualitària, reflectint els valors de solidaritat i cohesió que defineixen el món casteller. El Punt Lila-Arc Iris de Castellers de Tortosa estarà format per un grup de persones formades en temes de violència de gènere, agressions sexuals i discriminacions, incloent-hi representants de diferents seccions de la colla per assegurar la diversitat i inclusivitat. També hi haurà persones de contacte visibles i accessibles per a tots els membres de la colla.

El compromís amb aquest protocol és una forma de decidir quin és l'espai que volem construir: un espai segur, lliure de masclisme i violència, on es respectin els drets i la dignitat de tothom, sense tolerar cap mena de conducta abusiva o discriminatòria.

DEFINICIÓ DE CONCEPTES BÀSICS

Com a punt de partida...

Una agressió és un abús de poder d'una persona sobre una altra: no és un malentès, ni un conflicte. **Res justifica una agressió** —ni el vestuari, ni les drogues, ni l'horari... Es produeix una agressió quan una persona veu vulnerats els seus límits, que són variables en funció de les seves vivències personals. No és legítim qüestionar els límits de l'altre.

Tots podem ser agressors: tots podem traspasar els límits de l'altra persona, ja que aquests són subjectius. És per això que hem de recordar que tot i les polítiques igualitàries que s'apliquen en el nostre país, s'ha de tenir present el rol de poder que poden exercir els homes pel simple fet de ser-ho i per les circumstàncies en les quals tots hem estat educats. Dintre d'aquest context, el rol masculí disposa de certs privilegis i llibertats que el rol femení no, provocant situacions en les quals, sense ser del tot conscients estan exercint aquest privilegi.

LA VIOLÈNCIA I LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

*La voluntat de convertir la colla en un **espai segur** porta a plantejar aquest protocol que, lluny de jerarquitzar les relacions, pretén que **siguem coneixedors d'aquesta realitat i ens involucrem en canviar-la.***

A nivell català, el concepte «violència masclista» és el que es fa servir en la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista. Segons aquesta llei, es defineix el concepte com “**la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat** en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat”.

Tot i això, creiem que qualsevol persona, independentment del seu gènere pot exercir violència envers una altra. Dintre d'aquest pensament, volem orientar aquests estatuts per tal de combatre qualsevol classe de violència i desigualtat que es pugui produir dintre del context de la colla, per això, quan ens referirem a violència masclista, no ens referim a un únic gènere en concret i és aplicable a tothom.

La colla és molt més que assajar i fer castells, és un espai social i, per tant, són trobades, celebracions, activitats lúdiques i molt més, en els punts que es presentaran més endavant, s'intenta que dintre de tots aquests àmbits, hi hagi un protocol i un espai segur per tothom.

La Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, diferencia l'assetjament sexual de l'agressió sexual.

En la redacció del protocol s'ha considerat important aclarir que es defineixen de la següent manera a la Llei esmentada i/o al Codi Penal.

(esquema a la següent pàgina)

1 ASSETJAMENT SEXUAL

Qualsevol **comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual** que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte **d'atemptar contra la dignitat** d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest (art. 5, Llei 5/2008).

2 AGRESSIÓ SEXUAL

Ús de la **violència física i sexual** exercida contra les dones determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per **demostrar poder i abusar-ne** (art. 5, Llei 5/2008).

- TIPUS BÀSIC (art. 178 CP). **Atemptar contra la llibertat sexual d'una persona** sense el seu consentiment.
- VIOLACIÓ (art. 179 CP). **Modalitat agreujada d'agressió sexual** en què hi ha un accés carnal vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals o objectes en aquestes vies.

TIPUS DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

A continuació hi ha una classificació dels **tipus de violències masclistes** prenent com a referència la normativa internacional i estatal, i prenent de base les definicions de la Llei Autònoma Catalana 5/2008.

(esquema a la següent pàgina)

FORMES IMPLÍCITES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

VIOLÈNCIA SIMBÒLICA	Submissions i coaccions que no són percebudes com a tal, recolzades en creences i valors socials i expectatives col·lectives, dins el marc tradicional.
VIOLÈNCIA CULTURAL	S'exerceix a través d'aspectes culturals que la legitimen, ja sigui a través de l'art, la religió, la filosofia, el dret, etc.
VIOLÈNCIA ESTRUCTURAL	Impedeix l'accés d'un grup social a satisfer les necessitats bàsiques. Són obstacles arrelats que es reproduïxen a través dels rols sexistes, de la divisió sexual del treball i dels espais de la societat.
VIOLÈNCIA INSTITUCIONALS	Normatives i accions institucionals que no implementen polítiques d'igualtat i d'erradicació de violència masclista.

FORMES EXPLÍCITES DE VIOLENCIA MASCLISTA

VIOLENCIA FÍSICA	Qualsevol acte o omisió de força contra el cos d'una persona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.
VIOLENCIA ECONÒMICA	Privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una persona i, si escau, de les seves filles o fills. També inclou la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.
VIOLENCIA SEXUAL	Qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb l'agredida una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

FORMES EXPLICITES DE VIOLENCIA MASCLISTA

VIOLENCIA PSICOLÒGICA	Tota conducta o omisió intencional que produeixi en una persona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaques, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació de la seva llibertat.
VIOLENCIA SOCIAL	Control de la vida social, dinamitar les relacions socials i familiars a la força o de forma subtil fins que la persona talla les relacions i acaba quedant aïllada i sense suport.
VIOLENCIA AMBIENTAL	Destrucció d'objectes personals, alteració de l'ambient vital de la persona, cremar fotografies o records importants per a la persona...

LES VIOLÈNCIES EN EL CONTEXT CASTELLER I FESTIU

Una de les raons per les quals les violències masclistes són tan fortes i estan tan arrelades a les societats és perquè tenen una **capacitat adaptativa molt gran**. Així doncs, en funció de l'àmbit, prenen unes característiques i unes formes determinades.

A les **associacions i entitats** també poden tenir lloc comportaments, conductes i actituds masclistes, **expressions i manifestacions de les violències masclistes**. Les colles castelleres no en són una excepció. És per això que un dels primers elements a treballar és el de **reconèixer i assumir**, i per tant **responsabilitzar-se**, que tot i que des de Castellers de Tortosa rebutgem les violències masclistes, no implica que siguin un espai lliure de violències, i que no s'estiguin exercint o vivint en primera persona.

En una colla castellera es poden donar dues situacions generals amb relació a les violències masclistes: d'una banda, que s'estiguin produint dins la mateixa colla; i de l'altra, que una persona de la colla estigui o bé patint o bé exercint violència en altres espais, i des de la colla es detecti aquesta realitat. En ambdós casos, si no es pren consciència i s'actua, s'és còmplice de la violència per omissió.

La percepció social sobre l'oci nocturn (consum d'alcohol com a atenuant per a les persones que agredeixen i com a agreujant per a les persones agredides, la normalització de conductes masclistes, etc.) fa que moltes de les violències es produeixin en aquest context i, tanmateix, quedin invisibilitzades i impunes. No tothom entén les agressions de la mateixa manera, però cal tenir clar que en el moment en què una persona se sent agredida, si ho desitja, caldrà actuar col·lectivament.

CONSENTIMENT O DESIG?

La presència del consentiment en les interaccions sexoafectives és una de les qüestions que generen més controvèrsia en espais de l'oci nocturn. En aquest sentit, des de la redacció del protocol es vol recalcar la importància del **model afirmatiu** o del “**només sí és sí**”, que estableix:

“Només s'entendrà que hi ha consentiment quan s'hagi manifestat lliurement mitjançant actes que, tenint en compte les circumstàncies del cas, expressin de manera clara la voluntat de la persona.”

Entenent que es tracta d'una qüestió subjectiva, es creu convenient recordar que **el consentiment és lliure, entusiasta, específic, informat i reversible**. S'entendrà per consentiment lliure aquell que sigui lliurat en una situació d'igualtat i sense cap mena de coacció sigui violenta o contextualment intimidatòria. Les persones han de poder tenir eines informatives per tal de poder-lo lliurar en plena autonomia. Es deixa la reflexió, per tant, que no es tracta només de permetre una relació sexoafectiva, sinó que es vulgui de manera bilateral. No estem parlant només, doncs, de consentiment; parlem d'un **desig autèntic**.

El concepte de "**violència derivada del rol de poder**" es refereix a la violència exercida com a manifestació de la discriminació i la desigualtat en el marc d'un sistema de **relacions de poder entre persones**. Aquesta violència pot ser física, econòmica o psicològica, **incloent-hi amenaces, intimidacions i coaccions**, i pot ocórrer tant en l'àmbit públic com privat. Es basa en la dominació d'un grup sobre un altre, perpetuada per **estructures socials i culturals**.

Les relacions de poder sovint es reflecteixen en rols socials assignats segons el gènere, l'orientació sexual, l'edat, la raça, la posició econòmica o el **càrrec dins de la colla**. Aquest sistema jeràrquic fa que el grup dominant tingui **avantatges i privilegis**, mentre que el grup subordinat pateix **discriminació i opressió**.

Les violències derivades del rol de poder **no són fets aïllats** sinó l'expressió d'unes **relacions de poder profundament arrelades**. Aquestes violències es manifesten en diverses formes, com la simbòlica, estructural, física, econòmica, psicològica i social, totes elles amb l'objectiu de **mantenir el desequilibri de poder**.

Aquest tipus de violència és especialment prevalent en entorns on hi ha una **estructura jeràrquica clara**, com pot ser el cas de colles castelleres. És important reconèixer que, tot i rebutjar les violències derivades del rol de poder, aquestes poden estar presents en qualsevol organització. Això implica responsabilitzar-se de **detectar i actuar davant aquestes situacions** per evitar ser còmplice per omissió.

En contextos festius i d'oci, les violències derivades del rol de poder es poden veure reforçades per factors com el consum d'alcohol o la normalització de certes conductes. És vital **actuar col·lectivament i sense judicis de valor per donar suport a qualsevol persona que se senti agredida**.

VIOLÈNCIA SIMBÒLICA	Submissions i coaccions no percebudes com a tals, recolzades en creences i valors socials.
VIOLÈNCIA ESTRUCTURAL	Obstacles arrelats que impedeixen l'accés a drets per part de certs grups.
VIOLÈNCIA FÍSICA	Actes de força contra el cos d'una persona, amb resultat o risc de lesió.
VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA	Conductes que produeixen desvaloració o patiment mitjançant amenaces, humiliacions, etc.
VIOLÈNCIA ECONÒMICA	Privació intencionada de recursos per al benestar d'una persona.
VIOLÈNCIA SOCIAL	Limitació de la llibertat de la persona mitjançant insults, aïllament, amenaces, etc.

Finalment, és important recordar que el **consentiment en les interaccions sexoafectives** ha de ser lliure, entusiasta, específic, informat i reversible. Cal assegurar que les relacions es basen en un desig autèntic i bilateral, no només en el consentiment superficial.

MARC NORMATIU

AUTONÒMIC

Llei 17/2015, del 21 de juliol, Llei d'igualtat efectiva de dones i homes.

http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?action=fitxa &documentId=698967&language=ca_ES

Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

<https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2014/10/10/11>

Llei 5/2008, del 24 d'abril, dret de la dona a erradicar violència masclista.

<http://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>

ESTATAL

Llei Orgànica 10/2022, del 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

<https://www.boe.es/eli/es/lo/2022/09/06/10/con>

LOIEMH: Llei Orgànica 3/2007, del 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes.

<http://boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-6115>

Llei Orgànica 1/2004, del 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2005/01/01/pdfs/A00249-00279.pdf

INTERNACIONAL

CEDAW: Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació envers les dones.

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/sconvention.htm>

Declaració sobre l'eliminació de la violència envers les dones.

<http://www.un.org/es/comun/docs/?symbol=A/RES/48/104&Lang=S>

ACTUACIONS DE PREVENCIÓ PER UNA COL·LA MÉS INCLUSIVA

QUÈ PODEM FER PER PREVENIR LES VIOLÈNCIES MASCLISTES?

Parlar-ne. Formar-nos. Enviar el missatge clar i contundent que **els Castellers de Tortosa rebutgem qualsevol manifestació masclista**, que la violència no té cabuda a la nostra col·la, i que es prendran mesures sobre les persones que l'exerceixin.

La prevenció és una eina indispensable a treballar i desenvolupar per tal d'aconseguir unes relacions lliures de violència a la vida, i en el món casteller també. La prevenció és la barreja entre **conscienciar i sensibilitzar**, i és imprescindible per erradicar de base les desigualtats i la violència, ja que facilita eines per poder abordar-les.

Amb aquesta iniciativa, **els Castellers de Tortosa reafirmem el nostre compromís** amb la creació d'un espai segur i respectuós, on tothom pugui gaudir de l'activitat castellera sense por de ser discriminat o maltractat. **La prevenció i la sensibilització són fonamentals** per construir una col·la i una societat més justa i igualitària.

ESPAIS D'ABORDATGE DEL PUNT LILA-ARC IRIS

ESPAIS D'ABORDATGE

Els espais d'abordatge en què **s'activarà l'actuació del Punt Lila-Arc Iris i del protocol**, en cas de necessitat, seran els següents:

ASSAJOS

Els assajos constitueixen **l'activitat més freqüent** del món casteller, i la nostra colla té un horari i espai establerts per dur-los a terme. Aquest protocol també aborda **situacions d'abús de poder, intimidatòries o de discriminació i amenaces** que es puguin donar en els assajos. El Punt Lila-Arc Iris estarà disponible durant els assajos per oferir **suport immediat** a qualsevol persona que pugui necessitar-ho.

DIADES

Les diades són **l'activitat principal** dels Castellers de Tortosa, i es realitzen durant tot l'any, amb especial intensitat durant les festivitats locals i regionals. En una diada, s'executa primer una actuació per part de cada colla convidada. Posteriorment, la colla amfitriona pot organitzar activitats lúdiques i festives, sopar comú i altres esdeveniments socials.

- **Diades de la mateixa colla:** El Punt Lila-Arc Iris estarà actiu. La resta de Punts Lila hi podran col·laborar en igualtat de condicions o adreçar-s'hi en cas de necessitat, segons s'acordi.
- **Diades d'altres colles:** Segons demani la colla amfitriona, el Punt Lila-Arc Iris podrà col·laborar. En cas d'agressió, s'actuarà d'acord amb les premisses establertes en el present protocol.

ESPAIS D'ABORDATGE DEL PUNT LILA

ACTUACIONS COMERCIALS

Es considera actuació comercial tot aquell esdeveniment en què la colla alça castells o pilars de manera solidària o remunerada. El procediment d'actuació del Punt Lila-Arc Iris serà similar al de les diades.

ESDEVENIMENTS SOCIALS ORGANITZATS PER LA COLLES

Fora de l'activitat castellera en si mateixa, la colla en cas que dugui a terme activitats per a la cohesió dels seus integrants: **sopars, colònies, sortides de lleure o calçotades, entre d'altres**, en són exemples.

Així mateix, el Punt Lila-Arc Iris haurà de tenir presència en totes les activitats esmentades anteriorment, per tal de garantir un espai segur.

Per tant, coincidint diferents colles al mateix espai, quan s'aplicarà el protocol unitari i quan s'aplicarà el protocol intern propi de la colla?

Si es produeix una agressió: S'aplicarà el protocol:

de la colla "A" a la colla "A"	—————→	INTERN O UNITARI
de la colla "A" a la colla "B"	—————→	UNITARI
de la colla "B" a la colla "A"	—————→	UNITARI

Per tant, l'únic cas en què s'aplicarà el protocol intern és en cas **d'agressió dins la mateixa colla.**

→ PROTOCOL D'ACTUACIÓ

A SEGUIR PER MEMBRES DE LA COLLA

Davant una situació d'agressió, **sempre cal actuar**, encara que no es formi part del Punt Lila-Arc Iris. Però per actuar d'una forma eficient, efectiva i evitar empitjorar la situació cal tenir en compte els diversos circuits que aquest **protocol** contempla, que es detallen a continuació.

1. OBSERVAR I VALORAR EL RISC DE LA SITUACIÓ

Si valorem que la situació ho requereix, abans d'apropar-nos contactarem amb serveis d'urgències. Si no, ens apropem a la persona agredida. És important observar bé la situació i la persona agressora, per si calgués identificar-la després.

2. OFERIR AJUDA

Si la persona diu que NO vol ajuda, no insistirem. És important respectar la seva decisió i la manera com vol donar resposta a l'agressió. Ens retirarem però sense deixar d'observar i estar pendents de la situació. **Si la persona diu que SÍ que vol ajuda, seguirem** amb els següents passos del protocol.

3. PROPORCIONAR UN ESPAI DE SEGURETAT

Per proporcionar aquest espai a la persona agredida, la separarem de la persona agressora. És important que en cap moment se senti exclòsa de la festa o assenyalada.

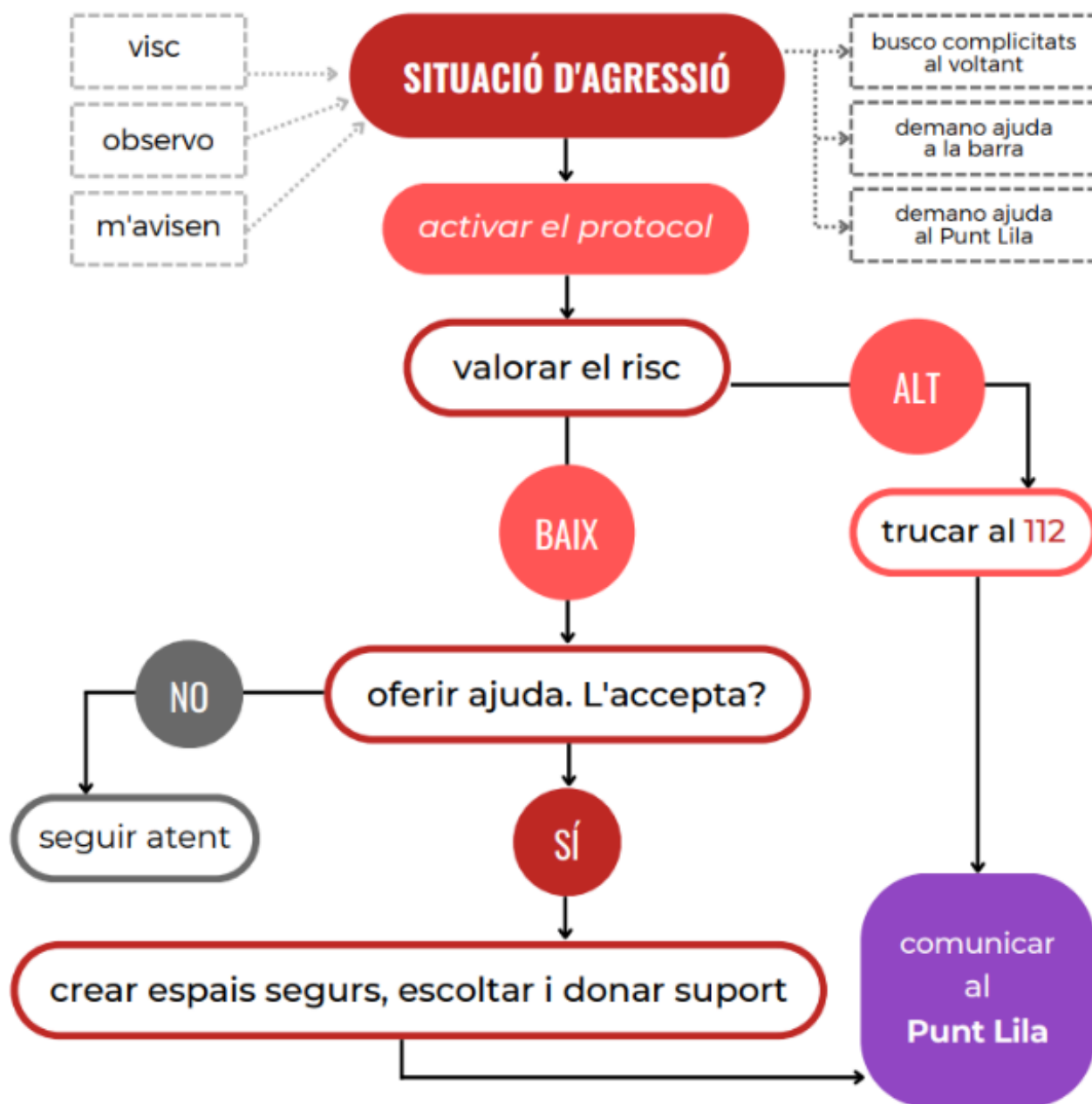
4. ESCOLTAR I DONAR SUPORT

Parlar amb la persona agredida, escoltar el relat de la situació sense jutjar-la. És important proporcionar-li suport emocional. No deixarem mai sola a la persona agredida.

5. COMUNICAR AL PUNT LILA

Cal presentar a la persona agredida la possibilitat d'acompanyar-la al Punt Lila-Arc Iris i informar-la de la situació. Els membres del Punt Lila-Arc Iris duren a terme l'actuació pertinent i/o desitjada per la persona agredida.

Diagrama del protocol a seguir per membres de la colla

Paral·lelament a aquest protocol, el **Punt Lila-Arc Iris dels Castellers de Tortosa** **compta amb una bústia anònima per recollir qualsevol situació que faci sentir incòmoda a una persona**. Aquesta bústia permet denunciar de manera **confidencial i segura** incidents que puguin no haver estat abordats en el moment.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ A SEGUIR PER MEMBRES DE LA COL·LA

El **Punt Lila-Arc Iris** és un conjunt de persones de la colla, generalment organitzades en una **comissió**, a qui es confia i es delega la gestió de les qüestions relatives a problemàtiques dins de la colla, depenent del moment.

La finalitat del **Punt Lila-Arc Iris dins Castellers de Tortosa** és, principalment, la promoció d'un espai segur i lliure de violències masclistes, a través de la sensibilització i la presa de consciència de les persones de la colla. Una segona funció del Punt Lila-Arc Iris és l'actuació i la gestió de conflictes que sorgeixen arran de violències, en tant que la comissió té el poder legítim de fer-ho emparat pel protocol.

En el context de festa el **Punt Lila-Arc Iris de Castellers de Tortosa atorgarà atenció confidencial**. És important donar a conèixer el dispositiu i comptar amb el seu suport en tot moment, ja que serà el centre de coordinació i desenvolupament de les actuacions pertinents a cada situació.

A continuació es detalla el protocol i l'actuació instantània que seguirà el Punt Lila-Arc Iris en cas d'agressió, tant dins com fora del context de festa.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN EL MOMENT DE L'AGRESSIÓ

1.DETECCIÓ D'UN CAS D'AGRESSIÓ

La detecció d'una situació de violència pot tenir diverses **fonts**: la **persona** que pateix aquesta violència, el seu **entorn** o la mateixa **colla**. Cal tenir en compte que s'ha d'aprendre a detectar la violència perquè no sempre serà explícita o directa la manera com es comunicarà; sovint pot ser més per senyals i omissions de respostes, que no pas pel convenciment de "estic patint violència".

Un cop el Punt Lila-Arc Iris (en qualsevol de les seves formes) ha detectat una situació d'agressió, **la prioritat sempre serà l'atenció a la persona agredida**. S'oferirà l'ajuda i el servei del Punt Lila-Arc Iris i, a partir d'aquí:

- Si la persona agredida **NO desitja l'ajuda**, es respectarà la decisió i se continuarà atent a la situació.
- Si la persona agredida **vol i accepta l'ajuda**, es procedirà amb els passos explicats a continuació.

2.ACOMPANYAMENT IMMEDIAT A LA PERSONA AGREDIDA

Després de detectar l'agressió, **s'acompanyarà la persona agredida** al punt físic del Punt Lila-Arc Iris (en context festiu) o a una **zona més tranquil·la** en cas que no hi hagi un punt físic, sempre **evitant que coincideixi amb la persona agressora**.

A partir d'aquest moment, se segueixen els següents passos:

- **Escoltar** aquesta persona **activament**. Demostrar que allò que planteja **ens importa i preocupa**, i que sigui quina sigui la situació, podrà comptar amb el **nostre suport** (d'entrada per discernir quin és l'estat de la qüestió i què podem fer per intervenir-hi).
- **Oferir màxima confidencialitat i discreció** en relació amb la informació tractada.
- **Informar** a la persona agredida en tot moment **de quins seran els passos que faran les persones del Punt Lila-Arc Iris**. En cas que no sigui la persona afectada qui s'ha posat en contacte amb les persones responsables, caldrà contactar-hi i comunicar-li la informació rebuda i els passos que es consideren oportuns de seguir: coordinació amb un servei d'assessorament extern (principalment de la xarxa de recursos municipal), parlar amb el presumpte agressor, etc. Sobretot, **no s'ha de prendre cap decisió ni fer cap pas sense haver informat i tenir el consentiment de la persona agredida**. En cas que ella no vulgui emprendre cap mena d'acció, caldrà respectar la seva voluntat. Tot i això, les persones referents hauran d'estar alerta a les dinàmiques i actituds tant de l'agredida com de l'agressor.

3.INTERVENCIÓ IMMEDIATA AMB LA PERSONA AGRESSORA

L'integrant del Punt Lila-Arc Iris corresponent demanarà a la persona agressora que marxi del punt físic del Punt Lila-Arc Iris per **dirigir-se a un lloc tranquil**, fent el possible per evitar que persona agredida i agressora coincideixin.

A partir d'aquest moment, **es comunicarà a la persona que ha perpetrat una agressió** masclista o LGBTI-fòbica que està violentant a l'agredida, de la forma més neutral possible.

- Si ho entén, se li demanarà que **canvii d'actitud i que es disculpi** envers l'agredida pel seu comportament, sempre que ella ho vulgui.
- Si no ho entén, se li comunicarà que, **si no rectifica la seva actitud, serà expulsat/da de l'espai**. En cas de necessitar ajuda o de comportament violent, **es demanarà a la Seguretat del local** —quan hi sigui present— la seva col·laboració *(per això, cal que la Junta de la colla informi prèviament de l'existència del Punt Lila-Arc Iris i se li doni autoritat per demanar-los que expulsin possibles persones agressores)*. En cas d'estar en un espai públic i la persona no cedeixi a marxar dels espais delimitats de forma reiterada, la responsable corresponent de la colla l'advertirà que es procedirà a **avisar als cossos de seguretat pertinents**.

En cas que la persona agressora *no vulgui acudir a aquesta conversa* per aclarir els fets, **serà expulsada** de l'espai si el Punt Lila-Arc Iris ho creu adient.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN EL MOMENT POSTERIOR A L'AGRESSIÓ

1. REGISTRE D'INFORMACIÓ I ACOMPANYAMENT A L'AGREDIDA

En els punts anteriors s'ha descrit l'abordatge d'un cas d'agressió en el moment immediat. Un cop **passada la situació de violència**, però, **cal fer l'acompanyament a la persona agredida i el seguiment del cas**.

El primer pas serà **registrar la informació de la mateixa agressió**. Això es fa mitjançant la fitxa de **recollida de dades***, amb l'objectiu de valorar i coordinar quines actuacions es faran per abordar la situació. La persona encarregada d'omplir la fitxa haurà de vetllar perquè durant el procés de recollida d'informació la persona no se senti violentada a l'hora de respondre i donar la informació necessària per poder actuar adequadament. A més, es podrà anotar tota la informació addicional que es consideri, tot plegat **sense efectuar cap judici de valor**. Un cop fet això, és important **determinar la gravetat de l'agressió** per tal de poder oferir i garantir l'acompanyament més adequat.

- Si es tracta d'una situació d'urgència (quan hi ha agressió física o sexual i la persona requereix atenció sanitària, o bé la persona té un atac d'ansietat o es troba en estat de xoc), **es derivarà a la xarxa de recursos especialitzada de la ciutat de forma immediata**.
- Si és una situació de no urgència, que no requereix immediatesa en l'activació de recursos, **es podrà resoldre amb el mateix Punt Lila-Arc Iris** com s'ha explicat, informant sempre la persona agredida dels passos a seguir.

** A l'Annex es proporciona un model d'exemple de fitxa de recollida de dades*

1. REGISTRE D'INFORMACIÓ I ACOMPANYAMENT A L'AGREDIDA

Durant tot el procés i, quan aquest finalitzi, **es mantindrà l'anonimat de la persona agredida**. Únicament les integrants del Punt Lila-Arc Iris (i altres possibles Punts Lila d'altres colles implicades) sabran de qui es tracta, sempre amb l'autorització de la persona agredida.

Acabada l'actuació del circuit intern del Punt Lila-Arc Iris, **s'informarà la persona que ha patit l'agressió dels canals d'atenció o denúncia** (serveis de la colla, serveis especialitzats, serveis sanitaris, serveis policials i judicials o altres) més enllà del Punt Lila-Arc Iris. També serà important comentar a la persona que, en cas que la violència sigui de tipus sexual, seria convenient que acudís a un **servei mèdic** abans de netejar-se o canviar-se de roba. Si en el futur es vol acudir a instàncies policials o judicials per interposar una denúncia, es recomanarà: d'una banda, conservar les possibles proves (e-mails, fotos de les lesions on se la identifiqui, missatges, cartes, historial de trucades...); d'altra banda, buscar **assistència jurídica** per acompanyar el procés adequadament.

2.INTERVENCIÓ I SEGUIMENT AMB LA PERSONA AGRESSORA

En els processos d'intervenció en casos de violència masclista tan important és poder acompanyar, informar i assessorar la persona que pateix la violència, com intervenir, interactuar i **frenar l'actitud de la persona o persones que exerceixen l'agressió**. Així doncs, caldrà que la persona agressora rebi la sanció que correspongui en consonància al tipus d'agressió que hagi exercit. En aquest procés cal tenir sempre en compte l'acompanyament i el respecte cap a la persona agredida per tal de **no emprendre accions que puguin resultar contraproductes**.

Així, segons el present protocol, **es poden aplicar tres tipus de respostes possibles en funció del tipus d'agressió** que podem veure a la pàgina següent.

2.INTERVENCIÓ I SEGUIMENT AMB LA PERSONA AGRESSORA

RESPOSTA I

Conversa d'avís: les persones responsables de l'acompanyament a l'agredida seran les encarregades de parlar amb la persona que hagi comès l'agressió en qüestió, explicitant què ha fet. Es farà notar a la persona la gravetat dels seus fets i les conseqüències que poden arribar a tenir. Es proposa un **canvi d'actitud**, i es requereix **el compromís de no tornar a reincidir en aquest tipus de comportament**.

RESPOSTA II

Conversa contundent i suspensió temporal: les responsables de l'acompanyament a l'agredida seran les encarregades de parlar amb la persona que hagi comès l'agressió en qüestió, ja siguin actituds, comentaris, gestos, etc. **Es farà notar la persona l'alta gravetat dels seus fets i les conseqüències que poden arribar a tenir.** S'informa a la persona agressora que hi haurà un **període de vigilància** per part del Punt Lila-Arc Iris cap a la seva conducta.

La persona agressora no podrà participar simultàniament de cap espai ni activitat dins la colla del qual participi la persona agredida, durant el temps que el Punt Lila-Arc Iris cregui convenient. Si l'agressor exerceix algun càrrec dins la colla, **serà relegat de les seves funcions** durant el temps que duri la suspensió i, passat aquest termini en observació, seran les persones responsables de fer aquest seguiment qui decidiran si aquesta persona pot tornar a recuperar les seves responsabilitats.

El Punt Lila-Arc Iris es compromet a oferir informació sobre **accions i serveis reformadors**, dins els seus recursos disponibles, a la persona suspesa, per tal que aquesta pugui finalitzar el seu període de suspensió.

RESPOSTA III

Expulsió definitiva: L'expulsió definitiva és la resposta que correspon a les **agressions del caire més greu**, o bé de l'acumulació d'agressions menors reiterades sense previsió de canvi d'actitud. Aquesta mesura **es valora i es decideix dins el Punt Lila-Arc Iris**, que és qui té la primera paraula; **el procés de revisió i el procediment de l'expulsió serà establert segons el procediment intern de Castellers de Tortosa.**

2.INTERVENCIÓ I SEGUIMENT AMB LA PERSONA AGRESSORA

En les següents pàgines es presenta una **classificació amb exemples d'expressions de violència masclista** segons el nivell de gravetat de cadascuna i la seva resposta corresponent. Cal entendre que totes les situacions exposades es consideren agressions i que, per tant, poden ser denunciades i emparades per aquest protocol.

La classificació és una referència; tot i aixó, una situació pot estar **subjecta a reinterpretació** segons el relat i el punt de vista tant de la persona agredida com de l'agressora, i la resposta corresponent es pot veure modificada si el Punt Lila-Arc Iris ho creu convenient. Finalment, **a fi d'evitar la repetició d'agressions no classificades al màxim nivell de gravetat,**

S'estableix l'equivalència:

Acumular 3 respostes "I" = 1 resposta "II"
Acumular 2 respostes "II" = 1 resposta "III"

	Nivell I	Nivell II	Nivell III
VIOLÈNCIA SEXUAL	Mirades obscenes, comentaris lascius, tracte despectiu o discriminatori. Utilitzar humor inapropiat de caràcter sexual amb la intenció de cosificar o ser despectius. Comentaris sobre cos de les persones que sexualitzin situacions i tocaments necessaris per a poder fer els castells.	Tocaments no desitjats amb intenció sexual o invasiva de l'espai personal, perseguir o insistir de forma repetida. Acostaments o insinuacions de ball sense consentiment o reiteradament amb finalitats sexuals. Apropar-se innecessàriament i conscientment a algú mentre es fa pinya (o similars) per tal de tenir un contacte no consentit.	Violació: forçar i/o coaccionar algú a mantenir relacions sexuals sense consentiment (amb o sense ús de força) ja sigui cap a una persona que es troba o no capacitada per decidir. Exhibicionisme de caràcter sexual sense consentiment. Contactar amb algú presencialment o telemàticament amb la finalitat de transmetre o exhibir material sexual no desitjat, no consentit i/o amb caràcter ofensiu. Drogar algú amb finalitat sexual. Mantenir relacions sense informar a l'altre. Gravar, fer fotografies o difondre contingut sense consentiment d'una persona en situacions de vulnerabilitat sexual: mantenint relacions sexuals, despullada...

	Nivell I	Nivell II	Nivell III
VIOLÈNCIA FÍSICA	Envair l'espai, intimidar, tocaments no desitjats no sexuals, empentar. Amençar amb agressions físiques...	Arraconar, agafar amb força, pessigar, estirar o retenir, perseguir...	Colpejar, mossegar, immobilitzar, agafar del coll, drogar a una persona sense el seu consentiment sense finalitats sexuals...
VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA	Insultar, escridassar, ridiculitzar, jutjar la vida sexeofectiva, menysprear, insistir a algú perquè comparteixi la seva orientació sexual o estatus de relació, comentaris en abstracte no dirigits a cap persona en concret, relatius al cos i l'aspecte físic de manera despectiva, ...	Amençar, fer xantatge, aïllar, assetjar, exigir obediència, fer comentaris amb contingut sexista greu i explícit. Amençar algú amb l'objectiu de mantenir una posició al castell...	Amençar de mort o amenaçar amb suïcidi.

	Nivell I	Nivell II	Nivell III
VIOLÈNCIA SOCIAL	Iniciar i potenciar rumorologia o crítiques sobre una persona.	Crear opinió pública sobre l'exercici de la llibertat sexual o de la vida sexual d'una persona.	Encobrir de manera premeditada / reflexiva una agressió (inclou les físiques i sexuals).
VIOLÈNCIA AMBIENTAL	Utilitzar objectes de molt valor com a element de xantatge/fer pressió.	Modificar, llançar, desordenar, amagar o destruir elements i objectes: per exemple de l'espai de treball, reunions i confort com ara esborrar documents del PC, amagar material de consulta, etc.	Destruir propietat personal com a atac premeditat / reflexiu.
	Nivell I		
VIOLÈNCIA ECONÒMICA	Demandar partida pressupostària al col·lectiu i que sigui denegada per no valorar la proposta com a important i, en canvi, a una altra similar però proposada per una altra persona s'accepti.		
	Nivell I	Nivell II	
VIOLÈNCIA CULTURAL / ESTRUCTURAL	Reforçar els estereotips de gènere i sobre les persones LGBTQ+. Per exemple, usar la paraula "maricon" per referir-se a algú.	Banalitzar /fer burla del consentiment, les agressions, el Punt Lila-Arc Iris, justificar agressions o dificultar la resolució de conflictes.	

GRAU D'IMPLICACIÓ DE LA PERSONA QUE TRACTA EL CAS D'AGRESSIÓ

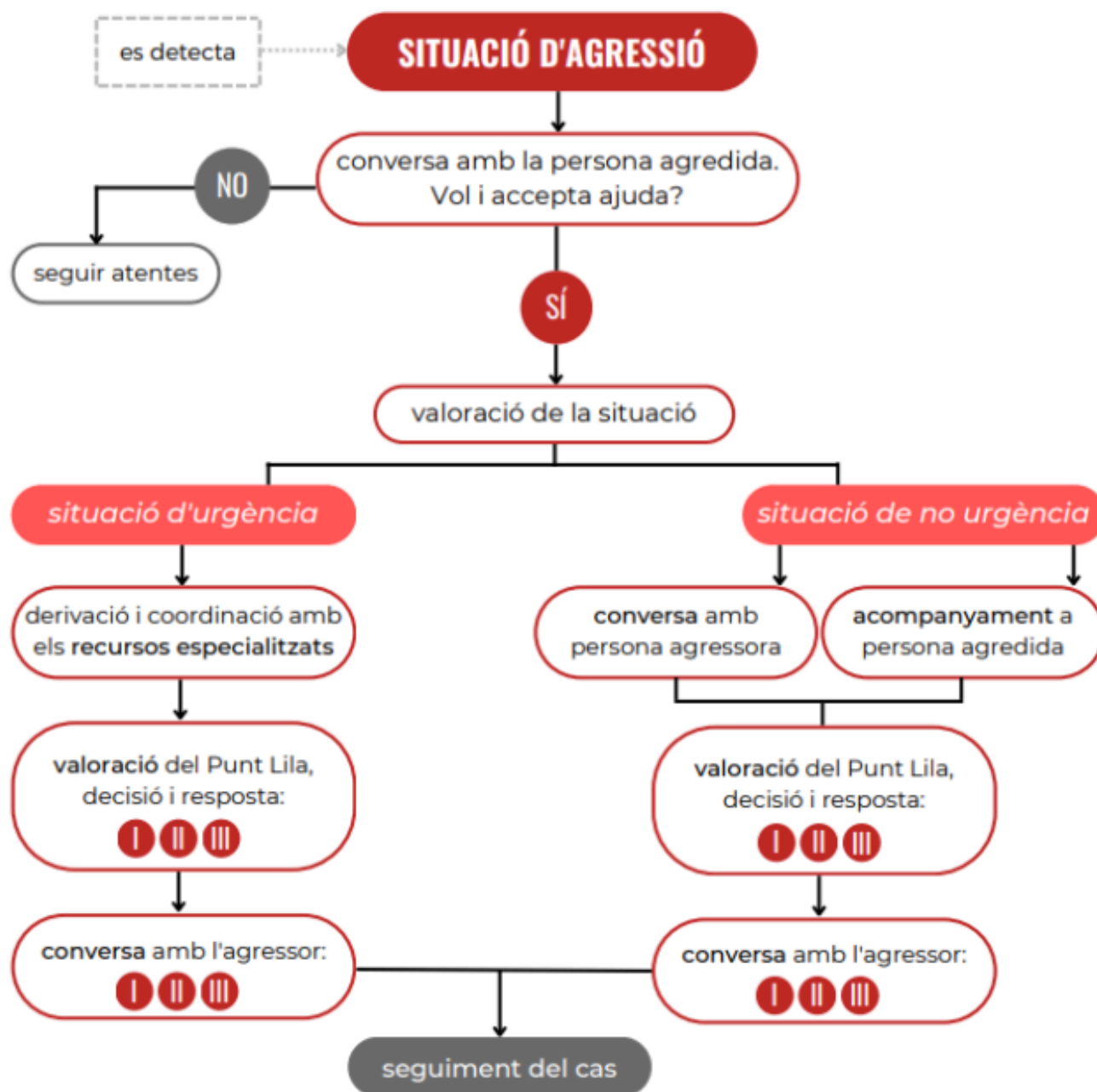
És possible que, quan es doni una situació d'agressió, **les persones integrants del Punt Lila-Arc Iris** (i/o altres que hagin de prendre decisions sobre l'agressió, com **la Junta Directiva**) hi estiguin implicades o en quedin afectades, de forma directa o indirecta. En aquests casos, cal valorar si la persona és capaç de fer una intervenció i un seguiment de l'agressió de forma objectiva i imparcial.*

En la següent taula s'estableix una guia per fer aquesta valoració.

GRAU D'IMPLICACIÓ	EXPLICACIÓ	POT TRACTAR EL CAS?
MOLT ALT	És una persona agredida o la persona agressora	NO
ALT	És una persona present en el moment de l'agressió, però a qui l'agressió en qüestió afecta molt a nivell emocional. És una persona defensora (amistat propera / parella / familiar) de la persona agredida o la persona agressora.	NO
BAIX	Persona amb relació cordial (no amistat propera / no parella / no familiar) de la persona agredida o persona agressora.	SÍ

**El Punt Lila-Arc Iris es reserva el dret d'admissió als grups de treball (Comissions d'agressions, Junta directiva...) creats per tractar els casos basant-se en el protocol present i a criteri propi, segons les circumstàncies de cada cas específic.*

DIAGRAMA DE PROTOCOL A SEGUIR PEL PUNT LILA

SERVEIS I TELÈFONS D'ASSISTÈNCIA

Per a situacions d'emergència,
atenció 24 hores, 365 dies l'any: **telèfon 112**

Línia d'Atenció de l'Institut Català de Dones
(gratuït, confidencial i 24h): **900 900 120**

Xarxa SIAD

(Servei d'Informació i Atenció a les Dones):

Girona: 972 222 478

Lleida: 973 054 800

Tarragona: 977 296 279

Barcelona: 900 922 357

(SARA, Servei Atenció, Recuperació i Acol·lida)

Xarxa SAI LGBTIQ+ (Servei d'Atenció Integral).

Servei per a la Igualtat de Tracte i No-discriminació de Persones LGBTI:

Girona: 972 419 647

Lleida: 973 054 800

Tarragona: 977 24 45 00

Barcelona: 935 517 717

LA CIUTAT DE TORTOSA

POLICÍA LOCAL 092	MOSSOS D'ESQUADRA 088	BOMBERS 085
FARMACIES DE GUÀRDIA 091	CATSALUT RESPON 061	

ANNEX. FITXA DE RECOLLIDA DE DADES

FITXA DE RECOLLIDA DE DADES	
Responsable <i>(persona que omple la fitxa)</i>	
Demandant <i>(omplir només si la persona demandant no és qui pateix la violència)</i>	
Edat	
Quant fa que participa a la colla?	
Té alguna responsabilitat / visibilitat?	
Tipus de demanda	
☐ Informació i assessorament ☐ Intervenció ☐ Suport psicològic ☐ Acompanyament	
Qui pateix la violència: nom de la persona que pateix la violència	
Edat	
Quant fa que participa a la colla?	
Té alguna responsabilitat / visibilitat?	
Tipus de violència	
☐ Física ☐ Psicològica ☐ Sexual ☐ Econòmica ☐ Ambiental ☐ Social	

ANNEX. FITXA DE RECOLLIDA DE DADES

Hi ha algú més que conegui la seva situació?
Amb quins suports pot comptar?
Quant fa que es produeix aquesta situació?
Descripció dels fets <i>(nombre d'agressions, dates aproximades, persones presents...)</i>
Qui exerceix la violència: nom de la persona/es que exerceixen la violència
Edat
Quant fa que participa a la colla?
Té alguna responsabilitat / visibilitat?
Tipus de resposta a l'agressió (segons el Protocol)
Resposta (I, II o III)
Possibles derivacions de la demanda <i>(a recursos i serveis externs)</i>

REVISIÓ I MODIFICACIÓ DEL PROTOCOL

El present protocol és vigent segons les actuals lleis en el moment de la seva elaboració, de la mateixa manera que pretén respondre a les necessitats específiques dels Castellers de Tortosa en el context actual. És per aquest motiu que es proposa la revisió, avaluació i modificació del protocol de forma periòdica per tal de millorar-lo i adaptar-lo a possibles nous contextos i necessitats.

Es proposa una avaluació anual, liderada per la comissió tècnica del protocol que pertorqui, a establir a l'assemblea general de la colla. De la mateixa manera, les modificacions de contingut proposades s'hauran d'aprovar amb el consens de l'assemblea general de la colla i la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya.

FONTS D'INSPIRACIÓ I CONSULTA

Aquest protocol ha estat inspirat i desenvolupat tenint en compte les lleis vigents en el moment de la seva elaboració, així com el **Protocol Unitari d'Actuació en Casos de Violències Masclistes i Sexuals**. A més, hem consultat diverses directrius de la **Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya** per assegurar que el nostre protocol s'alinea amb les millors pràctiques i estàndards del món casteller. Disseny i maquetació realitzats per Astrid Porres.

L'objectiu és crear un entorn segur, inclusiu i respectuós per a tots els membres dels **Castellers de Tortosa**, i aquest protocol representa el nostre compromís ferm amb la lluita contra qualsevol forma de violència masclista o discriminació.

Els presents estatuts han estat redactats pels membres del Punt Lila-Arc Iris dels Castellers de Tortosa i aprovats i ratificats per la junta directiva de la temporada 2024.

COCAPS DE COLLA

Sergi Puigals
Xavier Guas

PRESIDENT/A

MANEL FADURDO

SECRETARI/A

NÚRIA GAS

ALTRES MEMBRES DE LA JUNTA

Josep Oriol Gisbert Bouzas

Mariona Verge
DAVID MIRO

2024